

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนิด

ครูวาสนา โพธิวงศ์





ทบทวน

ความรู้เดิม

กลุ่มคำ

แมววิ่งไล่ตะครุบหนู



นก

อย่าง

แมว

ปลา

กิน

บิน

เร็ว



คำถามตรวจสอบความสามารถ



นักเรียนสามารถเรียงคำ
ได้ทั้งหมดกี่ประโยค



บัตรคำทั้ง ๗ คำ

นก

อย่าง

แมว

ปลา

กิน

บิน

เร็ว

๑. แมวกินปลา

๒. แมวกินปลาอย่าง

๓. นกกินปลา

๔. นกบินเร็ว

๕. แมวกินนก



ประโยชน์



จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของประโยคได้

๒. แต่งประโยคได้ถูกต้อง

๓. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ได้

คำถามเข้าสู่สาระสำคัญของเนื้อหา



นักเรียนรู้จักประโยคหรือไม่
ประโยคคืออะไร

ความหมายของประโยค



คำหรือกลุ่มคำที่เรียงต่อกัน
มีความหมายสมบูรณ์ สามารถสื่อความ
ได้ว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร”
และมีความกระชับชัดเจนในการสื่อสาร



เรามาศึกษา
เรื่อง ประโยค พร้อมกันครับ

นกบินเร็ว

ประธาน

กริยา

ขยายกริยา

จำแนกส่วนประกอบของประโยค ได้ดังนี้

ประธาน



กริยา



ขยายกริยา

ภาคประธาน



ภาคแสดง

๑

ประธาน + กริยา

๒

ประธาน + ขยายประธาน + กริยา + ขยายกริยา

หมายเหตุ มีส่วนขยายอย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

เรียกว่า ประโยค ๒ ส่วน



แมวกินปลา

ประธาน

กริยา

กรรม

จำแนกส่วนประกอบของประโยค ได้ดังนี้

ประธาน

+

กริยา

+

กรรม

ภาคประธาน

+

ภาคแสดง



ประธาน

+

กริยา

+

กรรม

ขยายประธาน

ขยายกริยา

ขยายกรรม

ประธาน

ขยาย
ประธาน

กริยา

กรรม

ขยาย
กรรม

ขยาย
กริยา

เรียกว่า ประโยค ๓ ส่วน





กิจกรรม เรียงคำให้เป็นประโยค

กิจกรรม : เรียงคำให้เป็นประโยค พร้อมระบุว่าประโยคก็ส่วน

สุนัข

แมว

กัด

ม้า

เร็ว

ราง

คน

สีดำ

กิน

ข้าว

วิ่ง

ไข่ไก่

บน

รถไฟ

มาก

ประโยค ๒ ส่วน

ม้าวิ่งเร็ว, สุนัขวิ่งเร็ว

รถไฟวิ่งเร็วมาก

รถไฟวิ่งบนราง

คนวิ่งเร็ว

ประโยค ๓ ส่วน

สุนัขสีดำกินไข่ไก่

คนกินข้าว

ม้ากินหญ้า

สุนัขกัดแมว



กิจกรรมพัฒนาการแต่งประโยค

ให้นักเรียนแต่งประโยค ๒ ส่วน
และประโยค ๓ ส่วน อย่างละ ๕ ประโยค



คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๙
เรื่อง การแต่งประโยค
- ๒) สามารถจับคู่หรือทำเป็นกลุ่มก็ได้
ตามที่ครูผู้ดูแลกำหนด
- ๓) เมื่อทำเสร็จให้ส่งที่ครูประจำวิชา



คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๙
- ๒) - สังเกตการทำงานของนักเรียน
- ให้คำแนะนำแก่นักเรียน
- ๓) ตรวจใบงานที่ ๙
- ๔) ประเมินการแต่งประโยค



ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค

แต่งประโยค ๒ ส่วน ได้ดังนี้

๑)

๒)

๓)

๔)

๕)

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค

แต่งประโยค ๓ ส่วน ได้ดังนี้

๑)

๒)

๓)

๔)

๕)

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

ความหมายของประโยค

ประโยค คือ คำหรือกลุ่มคำที่เรียงต่อกันและมีความหมายสมบูรณ์ สามารถสื่อความได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือมีสภาพอย่างไร มีความกระจ่างชัดเจนในการสื่อสาร ประโยคหนึ่ง ๆ ประโยคประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ภาคประธาน คือ ส่วนที่เป็นผู้กระทำหรือผู้ที่แสดงอาการ เป็นคำนาม คำสรรพนาม แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ บทประธาน และบทขยายประธาน เช่น แมว – แมวดำ บ้าน – บ้านหลังใหญ่

๒. ภาคแสดง คือ ส่วนที่แสดงอาการของภาคประธานให้ได้ความครบถ้วนว่าแสดงอาการอย่างไร แบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม และบทขยายกรรม เช่น วิ่ง – วิ่งเร็ว กิน – กินจุ เหลือเกิน ต้นไม้ – ต้นไม้ต้นนั้น ปลา – ปลาตัวเล็ก

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนี้สำคัญไฉน

ประโยคพื้นฐานในภาษาไทย

ประโยค ๒ ส่วน คือ ประโยคที่มีส่วนประกอบ ดังนี้

ประโยค ๒ ส่วน = ประธาน + กริยา

หรือ = ประธาน + ขยายประธาน + กริยา + ขยายกริยา
(หรือมีส่วนขยายอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้)

ตัวอย่างเช่น

๑. น้องร้องไห้
๒. พี่ชายตั้งใจเรียน
๓. นกตัวนั้นบินอย่างรวดเร็ว
๔. รถยนต์คันสีแดงจอดบนถนนฝั่งโน้น

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนี้สำคัญไฉน

ประโยค ๓ ส่วน คือ ประโยคที่มีส่วนประกอบ ดังนี้

ประโยค ๓ ส่วน = ประธาน + กริยา + กรรม

หรือ = ประธาน + ขยายประธาน + กริยา + กรรม + ขยายกรรม + ขยายกริยา
(หรือมีส่วนขยายอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้)

ตัวอย่างเช่น

๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ
๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ
๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑. นักดนตรีเล่นดนตรีได้ไพเราะ	นักดนตรี	-	เล่น	-	ดนตรี	ได้ไพเราะ
๒. คุณตาของผมนิยมรถเก่า ๆ	คุณตา	ของผม	นิยม	รถ	เก่า ๆ	-
๓. สุนัขใหญ่กัดแมวตัวนั้นจนตาย	สุนัข	ใหญ่	กัด	แมว	ตัวนั้น	จนตาย

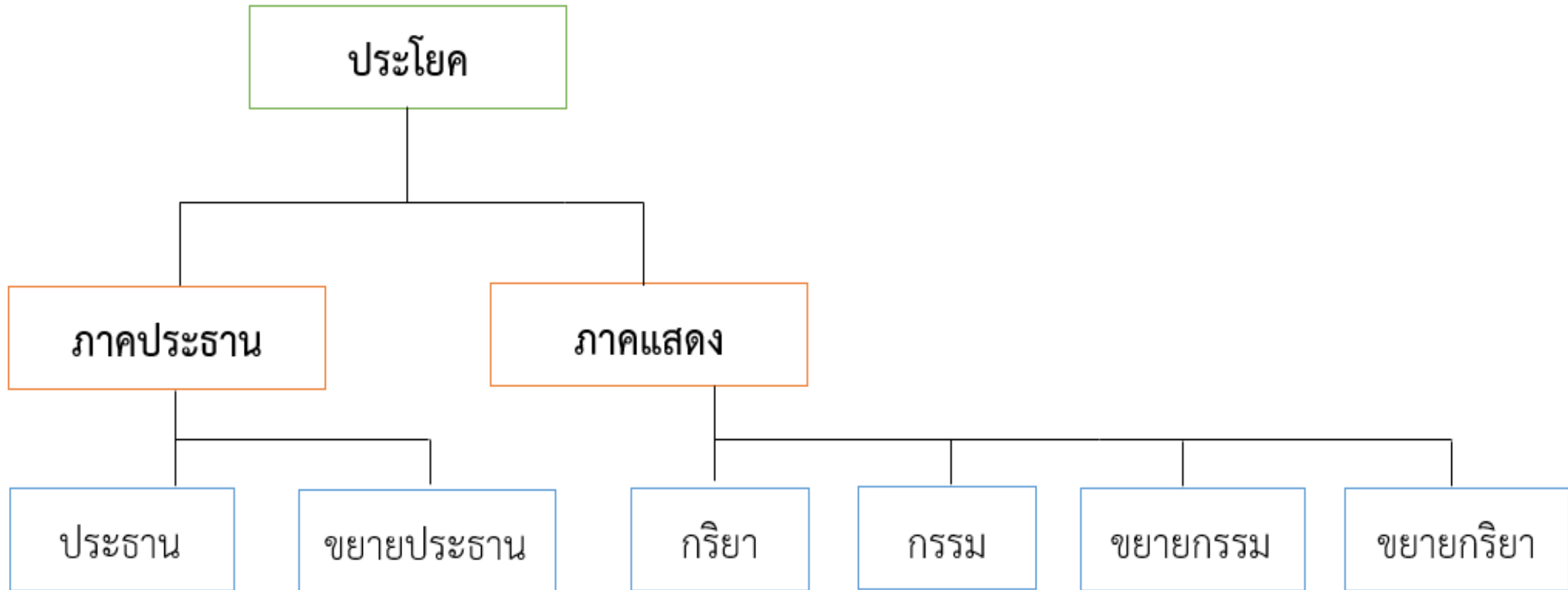
หมายเหตุ

การวางส่วนขยายกริยาไว้ด้านหลังของตาราง เพราะต้องการอธิบายให้ตรงกับตำแหน่งของส่วนประกอบของประโยค



ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคนั้นสำคัญไฉน

แผนผังสรุปเรื่อง ส่วนประกอบของประโยค



สรุปการทำกิจกรรม



แนวคำตอบใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค

ประโยค ๒ ส่วน ดังนี้

- ❖ พ่อออกกำลังกายอยู่ที่สนาม
- ❖ พี่สาวร้องเพลงได้ไพเราะ
- ❖ รถยนต์คันนี้วิ่งเร็วมาก
- ❖ ปลาหูอยู่ในทะเล
- ❖ โรคโควิด ๑๙ แพร่ระบาดหนักมาก

แนวคำตอบใบงานที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค

ประโยค ๓ ส่วน ดังนี้

- ❖ ผูกมดรูมกินน้ำตาลอย่างเอร็ดอร่อย
- ❖ ฉันทชอบกินหมูกระทะ
- ❖ พี่ชายล้างรถยนต์ได้สะอาดมาก
- ❖ ม้าลายกินหญ้าอยู่ในทุ่งกว้าง
- ❖ นักดนตรีคนนี้เล่นกีตาร์ได้สนุกสุด ๆ

คำถามสรุปบทเรียน

๑. ประโยคประกอบด้วยอะไรบ้าง
๒. นักเรียนจะนำความรู้เรื่อง ประโยค
ไปใช้ในการเรียนเรื่องใดบ้าง จงยกตัวอย่าง



บทเรียนครั้งต่อไป

“ประโยคและส่วนประกอบของประโยค”



สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ประโยคและส่วนประกอบของประโยค
๒. ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การจำแนกส่วนประกอบของประโยค
๓. แอปกระดาษสำหรับเขียนประโยค
๔. สมุดบันทึกและอุปกรณ์การเรียน

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

